

Finanțat de
Uniunea Europeană

Rezoluția

Forumului Organizațiilor Societății Civile din zona de Nord a Republicii Moldova

La data de 26 februarie 2021, peste 40 de organizații ale societății civile din Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova s-au convocat în cadrul Forumului Regional „Implicarea OSC-ilor și a cetățenilor în soluționarea problemelor de mediu”, unde au discutat despre modul de gestionare a deșeurilor din Regiunea de Dezvoltare Nord și impactul acestuia asupra calității mediului, sănătății populației și dezvoltării economice din regiune și **au constatat următoarele:**

- Calitatea vieții oamenilor, precum și dezvoltarea economică sunt într-o interdependență directă de calitatea și disponibilitatea resurselor naturale. Astfel, având în vedere scopul general al unei societăți de a se dezvolta în spiritul creșterii nivelului de trai a populației, protecției sănătății, creării unui climat favorabil pentru atragerea investițiilor și dezvoltării sectorului economic, care oferă oportunități de locuri de muncă, toți actorii din societate trebuie să-și aducă contribuția sa în vederea protecției și utilizării durabile a resurselor naturale.
- Consumul de bunuri generează deșeuri care, fiind gestionate inadecvat, contribuie la:
 - utilizarea irațională a resurselor naturale și epuizarea mai rapidă a celor neregenerabile, prin periclitarea procesului de reîntoarcere în circuitul economic a deșeurilor cu potențial de reciclare și valorificare energetică;
 - poluarea solului și apelor prin depozitarea inadecvată a deșeurilor;
 - accelerarea proceselor de schimbare a climei prin emisiile de gaze cu efect de seră produse în urma degradării deșeurilor depozitate;
 - utilizarea irațională a terenurilor pentru depozitarea deșeurilor pe suprafețe extinse.
- În Republica Moldova, inclusiv în Regiunea de Dezvoltare Nord, gestionarea deșeurilor este la o etapă incipientă și este considerată una din principalele surse de poluare a mediului. Acest domeniu întâmpină multiple provocări, începând cu infrastructura aproape inexistentă, care a înregistrat o stagnare îndelungată încă din perioada sovietică și care nu corespunde cerințelor actuale de protecție a mediului. Printre problemele cheie se numără deficitul de finanțare, cadrul normativ în curs de dezvoltare, statistici incoerente, toate acestea pe fundalul unei creșteri a volumului de deșeuri generate.
- Fiind un domeniu care nu a beneficiat de surse financiare pe măsura necesităților investiționale, acesta s-a dezvoltat foarte sporadic și insuficient. Însă, odată cu semnarea Acordului de finanțare pentru domeniul gestionării deșeurilor între Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții în anul 2019, a apărut oportunitatea de a construi un sistem integrat de gestionare a deșeurilor, conform practicilor din țările Uniunii Europene.

Finanțat de
Uniunea Europeană

- Dezvoltarea sistemului integrat al deșeurilor în Republica Moldova trebuie efectuat conform Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027¹, Legii deșeurilor² și cadrului normativ, care o pun în aplicare.
- În Regiunea de Dezvoltare Nord, doar ZMD 8 (Briceni, Ocnîța, Edineț, Dondușeni) are elaborat studiu de fezabilitate pentru inițierea implementării proiectului de dezvoltare a sistemului integrat al deșeurilor. Pentru celelalte zone de management al deșeurilor studiile de fezabilitate urmează să fie elaborate.

Având în vedere cele prezentate anterior, organizațiile societății civile, participante la Forum vin cu următoarele **recomandări**:

- Pentru implementarea proiectelor de gestionare integrată a deșeurilor, conform ZMD identificate în Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, este necesară **implicarea și conlucrarea tuturor actorilor din societate**: autorități publice locale, organizații ale societății civile, agenți economici, instituții de învățământ, mass media, populația;
- Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, Legea deșeurilor și actele normative sunt **documente obligatorii pentru a fi implementate și respectate**;
- Responsabilitatea pentru activitățile de gestionare a deșeurilor revine generatorilor acestora, în conformitate cu principiul „poluatorul plătește” sau, după caz, producătorilor, în conformitate cu principiul „responsabilitatea extinsă a producătorului”. Astfel, **cheltuielile de gestionare a deșeurilor trebuie să fie acoperite de generatorii de deșeuri**, iar tarifele trebuie să fie stabilite în mărimea în care să acopere cheltuielile operaționale și să nu fie diminuate, că altfel poate periclita funcționarea sistemului integrat de gestionare a deșeurilor;
- **La construirea sistemului integrat de gestionare a deșeurilor trebuie să se țină cont de ierarhia deșeurilor**:
 - *reducerea / prevenirea* consumului excesiv de bunuri și produse, atât de consumatori, cât și de resurse naturale de către producători;
 - *reutilizarea* bunurilor de către consumatori prin acțiuni de donație sau vânzare, în vederea prelungirii duratei de viață a produsului;
 - *reciclarea* materialelor, părților componente a bunurilor ieșite din uz, pentru a fi reintroduse în circuitul economic;
 - *recuperarea* energetică a deșeurilor cu potențial caloric și a căror costuri de reciclare depășesc pe cele de valorificare energetică;
 - *depozitarea* doar categoriilor de deșeuri, care nu pot fi reciclate sau valorificate energetic.

Tendința generală trebuie să fie de diminuare a cantității de deșeuri generate și depozitate și creșterea ponderii deșeurilor reciclate și valorificate energetic.

¹ HG nr. 248 din 10.04.2013, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=114412&lang=ro

² Legea nr. 209 din 29.07.2016, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=96742&lang=ro

Finanțat de
Uniunea Europeană

- **Succesul implementării sistemului integrat de gestionare a deșeurilor depinde de instrumentele de comunicare cu beneficiarii, calitatea și frecvența de comunicare.** În acest context, implementatorii proiectelor de gestionare a deșeurilor trebuie să prevadă cel puțin o pondere de 15% din valoarea proiectului pentru activități de comunicare, iar mesajele de comunicare trebuie să reiasă din ierarhia deșeurilor.

Proiectul „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova” este finanțat de Uniunea Europeană și este implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). În regiunea de dezvoltare Nord partenerii proiectului sunt A.O. Pro Cooperare Regională și A.O. CASMED.

